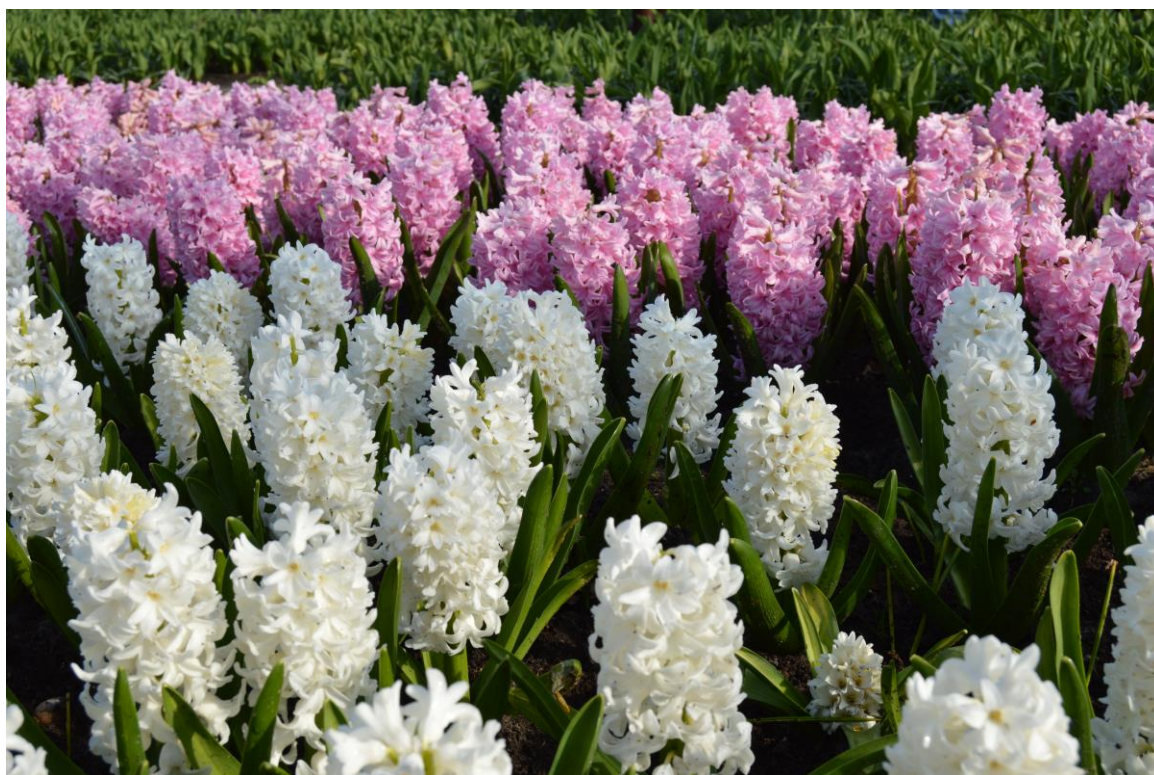

BŘEZEN 2017

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ

D é ě k o

Domov pro seniory Velké Meziříčí,

příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160

594 01 Velké Meziříčí

www.domovvelkemezirici.cz

OBSAH

Blahopřání na březen	3
Ze života domova	4
Stálá nabídka měsíce	4
Co se dělo u nás v domově v únoru.....	5
Fotogalerie	7
Horoskop.....	10
Významné dny a výročí v březnu	11
Pranostiky	12
Ze života slavných	12
Zahrada	15
Bylinkový receptář.....	17
Něco ke čtení.....	20
Pověsti z Velkého Meziříčí	24
Veverčiny povídky.....	27

BLAHOPŘÁNÍ NA BŘEZEN

Ludmila VALOVÁ

Miroslava MOTYČKOVÁ

Božena PÁLENSKÁ

Josefa FILIPOVÁ

Bohumil HOMOLA

Augustina MUSILOVÁ

Marie PETRLÍKOVÁ

**Všem oslavencům přejeme k jejich narozeninám hodně
štěstí, zdraví a spokojenosti do dalších let.**

**Obyvatelé a zaměstnanci
domova**

ZE ŽIVOTA DOMOVA

V měsíci únoru odešli:

Paní Marie Minaříková + 15. 2. 2017

Pan Miloslav Čech + 24. 2. 2017

Paní Marie Požárová + 26. 2. 2017

V únoru přišli noví obyvatelé:

Paní Marie Zralá z Velkého Meziříčí

Pan Miloslav Čech z Křídla

Paní Marie Zezulová z Hrbova

STÁLÁ NABÍDKA MĚSÍCE

• BUFET

Pondělí 10 – 11

Pátek 10 – 11

O případné změně otevírací doby Vás budeme informovat.

• PŮJČOVÁNÍ KNIH

Donáška knih na pokoje bude probíhat ve středu. Pokud máte o nějakou knihu zájem, kontaktujte přímo recepci nebo svého klíčového pracovníka, který informaci předá.

• NÁKUPY

Nákupy je možno uskutečnit osobně v kantýně, nebo přes Vaše klíčové pracovníky, nebo sociální pracovníci.

• PRAVIDELNÉ AKTIVITY

Pondělí	od 13:00	canisterapie s paní Dyntarovou
Úterý	od 9:00	canisterapie s paní Kamenskou
	od 14:30	canisterapie s panem Trojanem
Pátek	od 13:00	společná modlitba
	od 13:30	bohoslužba v kapli domova

CO SE DĚLO U NÁS V DOMOVĚ V ÚNORU

V únoru jsme si v nepravidelných termínech promítali šesti dílný seriál České televize Bohéma, který pojednává o životě herců v období protektorátu až do roku 1953.

Ve čtvrtek 2. února se na oddělní Pomněnka zrodil nový sněhový obyvatel. O den později, v pátek 3. února, vznikl manželský pár sněhuláků na dvorku.

V úterý 7. února za námi přišly na návštěvu děvčata z Výchovného ústavu. Společně si s námi zacvičily a zahrály několik poznávacích her pro trénink paměti.

Středa 8. února byla ve znamení tradiční zabijačky. Od ranních hodin probíhaly přípravy a celý den bylo na co koukat, co ochutnávat. Společnými silami jsme vytvořili škvarky, tlačanky, jitrnice i jelita. Odpoledne za námi přijel i pan harmonikář a tak jsme si mohli zapět i mnoho písni. Děkujeme všem, kteří se na zabijačce podíleli.

Ve čtvrtek 9. února se konala výuka na univerzitě třetího věku na téma Krasové oblasti a jeskyně. Tím započal letní semestr.

Ve středu 15. února si pro nás nachystali povídání o pracovních cestách v Německu, Polsku a Maďarsku pan ředitel a pan nutriční terapeut.

Ve čtvrtek 23. února probíhala výuka Univerzity třetího věku na téma Biosféra.

Den před popeleční středou, tedy v úterý 28. února, domovem prošel masopustní průvod doprovázený kapelou.

POZVÁNKA NA AKCE V BŘEZNU

8. března/ středa

Mezinárodní den žen – besídka v jídelně

9. března/ čtvrtek

Výuka na U3V – Národní parky I.

15. března/ středa

Pobožnost křížové cesty v kapli

23. března/ čtvrtek

Výuka na U3V – Národní parky II.

Příležitostně budeme promítat filmy, den a čas promítání se dozvíte z denního hlášení.

FOTOGALERIE

STAVĚNÍ SNĚHULÁKŮ

NÁVŠTĚVA DÍVEK Z VÝCHOVNÉHO ÚSTAVU

ZABIJAČKA

MASOPUST

HOROSKOP

RYBY (PISCES) 20. 2. – 20. 3.

Někteří ze znamení ryb se mohou v začátku roku rozhodnout jít jinou cestou ve své profesi a zkusí zaměstnání, které by více odpovídalo jejich představám. Průběh roku přeje novým výzvám a ideálům. Získat můžete větší rozhled a důvěru ve své schopnosti. Vylepšíte si komunikační a jazykové dovednosti a stanete se vyhledávaným odborníkem. Živnostníci, kteří dlouho nosí v hlavě plán pro oživení vlastní činnosti, mohou ho začít v červnu realizovat.

Ten, kdo se rozešel se svým partnerem v loňském roce, letos začne proces obnovení důvěry a někdy budete zvažovat mezi dvěma potencionálními partnery. Ryby, které jsou v závazném vztahu, naleznou v květnu ve společnosti svého partnera klid a útěchu. V září a koncem roku zvažte, zda se vám vyplatí nějakým dobrodružstvím ohrožit trvalý vztah, tuto dobu pochybností bude třeba projít s rozvahou a chladnou hlavou.

O finanční záležitosti bude třeba se starat v letošním roce s větším důrazem, abyste zabránili zbytečným nákladům a plýtvání. Někdo může mít zase opačné problémy, že mu peníze nebudou vycházet na měsíční spotřebu podle vlastních představ, v obou případech bude dobré vést rozpis nákladů a výdejů. Jako pozitivní pro náhlý přísun peněz se jeví září, kdy to můžete zkusit i s loterií.

Tento rok vám z hlediska zdraví nabízíme vše, co si budete přát, je třeba jen u té myšlenky setrvat. Zaznamenáte vzpruhu, zesílení a odhodlání něco pro svoje zdraví udělat, v některých případech i vyléčení. Rozhodně to zkuste s cvičením jogy, pilates nebo jinou činností, která pomáhá vyvážit duševní, fyzický a emocionální stav.

VÝZNAMNÉ DNY A VÝROČÍ V BŘEZNU

2. 3. Mezinárodní den boje spisovatelů za mír

7. 3. Památný den ČR – výročí narození Tomáše Garrigua Masaryka

8.3. Mezinárodní den žen – výročí demonstrace newyorských švadlen v roce 1909, slaví se od roku 1911

12. 3. Významný den ČR – Vstup ČR do NATO v roce 1999

21. 3. Světový den lesů

22. 3. Světový den vody

27. 3. Mezinárodní den divadla

28. 3. Den učitelů – výročí narození Jana Amose Komenského

Uplyne...

46 let od úmrtí **Františka HRUBÍNA**, básníka, prozaika, dramatika (narozený 17. 9. 1910 – zemřel 1. 3. 1971).

66 let od narození **Milana HLAVSY**, hudebníka (narozen 6. 3. 1951 – zemřel 5. 1. 2001).

66 let od narození **Františka FERA FENIČE**, filmového a televizního režiséra a scénáristy (narozen 20. 3. 1951).

81 let od narození **Zdeňka SVĚRÁKA**, herce, dramatika, scenáristy, divadelního režiséra, textaře a spisovatele (narozen 28. 3. 1936).

*Dostupné z: http://kjm.data.quonia.cz/kalendarium_2016.pdf

PRANOSTIKY

Na svatého Řehoře plave led do moře a čáp letí od moře, vlaštovka přes moře, žába hubu otevře.

Na svatého Řehoře líný sedlák, který neoře.

Březen suchý, duben mokrý a máj prochlazený, roček bude vydařený.

Mrzne-li na svatou Gertrudu, potrvá zima ještě po dlouhou dobu.

Kukačka, která v březnu kuká, čáp, který tluká, a divoké kachny na příletu oznamují teplé jaro.

Svatý Josef s tváří milou, končí zimu s plnou silou.

*Zdroj textu: <http://www.pranostik.cz/pranostiky-na-brezen-6/>

ZE ŽIVOTA SLAVNÝCH

JOSEF AUGUSTA

Josef Augusta (24. listopadu 1946 Havlíčkův Brod – 16. února 2017 Jihlava) byl český hokejový útočník a pozdější trenér. Jako hráč získal s týmem Duklou Jihlava osmkrát

titul mistra republiky. Úspěchy slavil i jako trenér – v domácí soutěži dovedl k titulu Jihlavu a Olomouc, s reprezentačním celkem pak získal dvě zlaté medaile jako hlavní kouč a jednu jako asistent trenéra. Je členem Síně slávy českého hokeje.

Jako hráč působil v nejvyšší československé lize v Dukle Jihlava, se kterou získal mistrovské tituly v letech 1967–1972, 1974 a 1982.

Za československou reprezentaci hrál pravidelně od konce 60. do konce 70. let, přičemž pomohl vybojovat na světových šampionátech tři stříbrné a jednu bronzovou medaili. Startoval také na Zimních olympijských hrách 1976, kde národní tým získal stříbro.

Po ukončení hráčské kariéry byl řadu let trenérem Dukly Jihlava, se kterou získal v roce 1991 i mistrovský titul. Zkušenosti prokázal i v

první extraligové sezoně ve Zlíně (1992/1993) kde společně s Milošem Říhou v posledním "federálním ročníku" obsadili střed tabulky. První českou samostatnou sezonu 1993/1994 pokračoval ve Zlíně a v jejím průběhu přešel do HC Olomouc. Hanáky tehdy vyvedl z krize a dokázal je i dostat do bojů play off. V těch postupně porazili České Budějovice (3:0 na zápasy), vítěze základní části extraligy Poldi Kladno (3:2 na zápasy) a Pardubice (3:1 na zápasy). Olomouc tak Josef Augusta o překvapivě dovedl k mistrovskému titulu.

Jako trenér vedl českou hokejovou reprezentaci na Mistrovství světa 1999, kde společně s Vladimírem Martincem asistoval Ivanu Hlinkovi. Již v pozici hlavního trenéra působil u českého národního týmu na mistrovstvích světa 2000, 2001 a 2002. Hlavním koučem byl i na Zimních olympijských hrách 2002. Zlaté medaile s reprezentací získal na MS 1999, 2000 a 2001.

Na podzim 2015 mu byla diagnostikována rakovina slinivky, které ve věku 70 let dne 16. února 2017 v Jihlavě podlehl.

Zdroj textu: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Augusta_\(ledn%C3%AD_hokejista\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Augusta_(ledn%C3%AD_hokejista))

Zdroj obrázků: <http://www.bing.com/images/search?q=josef+augusta&FORM=HDRSC2>

ZAHRADA

NENÁROČNÁ POKOJOVÁ ROSTLINA VODĚNKA

Je skromná, odolná a přitom nadělá mnoho parády. Jako všechny pokojovky, i voděnka čistí vzduch a rychle roste, díky čemuž se můžete těšit z uklidňující zeleně. Ovšem nejen zelené má listy...

Voděnka (Tradescantia) je někdy též nazývána podeňka. Většina druhů pochází ze slunného Mexika. Jejich dlouhé výhony s pěkně vybarvenými lístky mohou splývat z police, parapetu, závěsného košíku, nebo se obtáčet kolem opory. Voděnka se pěstuje kvůli dekorativním listům, ale občas i kvete drobnými bílými kvítky.

PĚSTOVÁNÍ

- Postačí jí běžný substrát pro pokojové rostliny, substrát pro pokojovky ozdobné listem, nebo směs vyzrálého kompostu a perlitu nebo písku, případně s příměsí listovky.

- Přežije i v tmavším koutě, ale pokud jí dopřejete dostatek světla, její listy se krásně vybarví. V létě ji však před poledním úpalem raději chraňte.
- Od jara do podzimu ji hojně zalévejte, voděnka má vodu ráda – substrát udržujte stále mírně vlhký.
- Prospěje jí pravidelné hnojení, pak vytvoří bujně zelené vodopády.
- V zimě kvůli menšímu přísunu světla její růst a aktivita ustává, proto bal mezi jednotlivými zálivkami nechejte mírně proschnout.

SNADNO ZAKOŘENÍ I VE VODĚ

Stačí odstříhnout výhon, zapíchnout ho do substrátu nebo vložit do skleničky s vodou, a máte novou rostlinu. Jeden výhon můžete rozdělit na více kousků a každý řízek zakoření. Množením si voděnku nejsnáze zmladíte, když v zimě delší, starší výhony olysají. Řízky můžete zapíchat i kolem rostliny v novém květináči hned po přesazení – rychleji pak vytvoří bohatou záplavu zeleně.

OZDOBNÉ VARIETY

Voděnku můžete pěstovat ve vícero druzích i kultivarech. Listy mohou být světle zelené s krémovým podélným proužkováním, bíle panašované, zespodu fialové, nebo celé sytě červené či fialové. Mezi panašovanými lístky občas vyraší výhon s čistě zelenými. Pokud chcete svoji rostlinu udržet proužkovanou, výhony se zelenými listy zaštipujte.

Autorem je Jana Bucharová

Zdroj textu a obrázku: <http://www.ireceptar.cz/zahrada/pokojove-rostliny/rostliny-touzi-po-svetle-jak-ho-v-zime-pokojovkam-doprat-vice/>

BYLINKOVÝ RECEPTÁŘ

ROZMARÝN LÉKAŘSKÝ

Všechny stálezelené rostliny si nacházely u lidí mimořádné postavení. Rozmarýn má navíc velmi příjemnou, pronikavou vůni i pěkné, z čeledi hluchavkovitých snad nejkrásnější květy. Proto není divu, že již ve starověku ho lidé opěvovali jako symbol lásky, manželství, smrti i nepomíjivosti. Používal se do kadidel, na výrobu věnců i na výzdobu – od mládeneckého kloboučku přes svatební kytici až po slavnostní stůl. Odedávna patřil mezi oblíbené koření, v mnoha kuchyních se používá dodnes.

Rozmarýnu se nejlépe daří v blízkosti moře, proto ho starověcí Římané nazývali mořskou rosou. Nejčastěji si rozmarýn kupují v lékárně, protože u nás volně neroste, pouze se pěstuje v zahrádkách. Když se mi úroda dobře vydaří, sbírám listy i s výhonky krátce po rozpuku, dokud jsou ještě zelené a měkké.

Zároveň s používáním rozmarýnu pro kultovní účely se rozšířilo i jeho léčebné uplatnění. Je výjimečný tím, že jako jedna z mála rostlin zvyšuje krevní tlak. Přitom příznivě ovlivňuje zdravotní stav, uklidňuje a odstraňuje nervové vyčerpání. Zlepšuje krevní oběh, odstraňuje pocit chladu v končetinách a pomáhá při takzvaném stařeckém srdci. Tonizuje cévy, nervovou soustavu a celkově posiluje. Pro toto použití je nejlepší připravit rozmarýnové víno.

Čaj z rozmarýnu má potopudné a močopudné účinky, uvolňuje větry a křeče zažívacího ústrojí. Rozmarýn pomáhá při ženských chorobách, upravuje menstruaci a léčí bělotok.

Rozmarýn nachází dobré uplatnění i zevně. Silný odvar slouží ke kosmetickým účelům, k čištění pleti, na ekzémy, rány, pohmožděniny a na výplachy ženských genitálií. Jako přísada do koupele oživuje údy po mrtvici. Přidává se taky do voňavek a jiných kosmetických výrobků. Natírání pokožky rozmarýnovým lihem zlepšuje prokrvení, pomáhá při svalových a nervových bolestech.

Při jakékoli formě vnitřního užívání rozmarýnu je překročení doporučených dávek nebezpečné a vůbec ho nesmějí užívat ženy v těhotenství.

Autorem je Aurélia Dugasová

*DUGASOVÁ, A., DUGAS, D. Průvodce našimi léčivými rostlinami. Babiččiny bylinky. Praha: Ottovo nakladatelství, s. 163. ISBN 80-7181-696-5

*Zdroj obrázků: <http://www.bing.com/images/search?q=rozmar%c3%bdn+!%c3%a9ka%c5%99sk%c3%bd&FORM=HDRSC2>

NĚCO KE ČTENÍ

NEVÍTANÍ POŽÍRAČI VČEL

Vlhy dostaly v některých jazycích zcela správný název – požírači včel, například v angličtině bee-eater, v němčině Bienenfresser. Proto ani nepřekvapuje, že se jejich rozšíření kryje s původním výskytem včel rodu Apis, než se včela medonosná začala chovat skoro na celém světě.

Vlhy loví hmyz o velikosti octových mušek až sršní či vážek o délce těla až 8 centimetrů. Nejraději mají bodavý hmyz – včely, vosy, sršně a čmeláky. Pozoruhodné je chování vlhy po ulovení nebezpečného bodavého hmyzu. Přistane na svém oblíbeném místě a drží kořist napříč zobáku v oblasti hrudi. Několikrát prudce udeří hlavou kořisti o podložku, pak přehmátne, stiskne a mačká konec zadečku a silně jej odírá o podklad. Má při tom zavřené oči, protože jed a vnitřnosti vystříknout ven. Toto odírání používá pouze při chycení bodavého hmyzu, u jiné kořisti otlouká jen hlavu.

Včelí žihadla byla přesto nalezena zapíchnutá v jícnu či žaludku dospělců, což dokazuje, že čas od času se i mistr tesař utne. Bylo zjištěno, že jedna vlha může v průběhu hnízdní sezony ulovit až 9000 včel.

Celkem existuje asi 25 druhů vlh, u nás žije pouze jediný, vlha pestrá. První zahníždění bylo v ČR doloženo v roce 1952; v letech 1985-1989 u nás hnízdilo 3-10 párů, 2001-2003 asi 33-90 párů, v roce 2005 asi

180 párů a v roce 2015 činil celkový odhad až 690 párů. Naprostá většina vlh u nás hnízdí na jižní a jihovýchodní Moravě, jinde jen zcela ojediněle. Jde o stěhovavého ptáka, který na zimu odlétá až do tropické a jižní Afriky. K nám se vrací v druhé polovině května. Před obsazením hnízd se zdržují v hejnech, stejně jako v období od konce srpna do poloviny září před odletem.

Vlha pestrá vyhledává otevřenou krajinu v sušší a teplejších oblastech s vhodnými hlinitými nebo písčitými stěnami. V nich si vyhrabe hnízdo. Hnízdí v malých i velkých koloniích. Nory bývají 70 až 150 centimetrů dlouhé. Ostrými drápkami se zachycují na stěnách, nejprve pracují zobákem, později se opřou křídly a zobákem a oběma nohama cyklickým pohybem odhazují materiál za sebe. Vyhrabání nory jim trvá jeden až tři týdny. Narazí-li na kámen či hroudu, umí jí vynést v zobáku.

V zahřívání vajec se střídají oba rodiče, po 20-22 dnech se líhnou holá slepá mláďata, která z hnízda vylétnou po 20 dnech. Je zajímavé, že krmení se účastní nejen rodiče, ale i třetí pták, takzvaný pomocník, který někdy pomáhá i s vyhrabáním nory. Vlhy se dožívají nejvýše sedm let.

Zajímavé je i to, že vlhy nepijí, stačí jim jen tekutina obsažená v hmyzích tělech.

Vlha pestrá je krásně zbarvený elegantní pták o velikosti štíhlého špačka s dlouhým tenkým, mírně zahnutým zobákem a do špičky

prodlouženými středními ocasními pery. Zespodu je modrozelená se žlutým, tmavě lemovaným hrdlem, přední část zad je červenohnědá, zbytek žlutý, dlouhý ocas je zelený. O kráse vlh svědčí mimo jiné i to, že hrají významnou roli ve známkové tvorbě – na poštovních známkách je má 38 zemí světa, z nich vlhu pestrou 18 zemí.

Kvůli svým nájezdům na včelí úly byly a jsou včelaři nenáviděny. Už Aristoteles a Virgilius psali o ničivém účinku vlh na včelí roje. Mnoho včelařů ovšem uznává, že vlhy mohou být do jisté míry i užitečné. Loví totiž i některé sršně, včely a vosy, které jsou predátory včely medonosné a mohou v úlech způsobit vážné škody. Vlhy mohou být méně škodlivé, než se zprvu jevílo také proto, že na podzim loví přednostně staré včely, které mají proti mladým vysokou zimní úmrtnost.

U nás je vlha pestrá zařazena v Červeném seznamu mezi druhy

ohrožené. Pro poměrně vzácný výskyt nemá hospodářský význam s výjimkou míst, kde se usadí v blízkosti včelína.

*Zdroj textu: Zemědělský kalendář, 2017, ISBN 978-80-904388-1-1, s. 44-46

*Zdroj obrázků: <http://www.bing.com/images/search?q=vlha+pestr%C3%A1&FORM=HDRSC2>

POVĚSTI Z VELKÉHO MEZIŘÍČÍ

JAK MEZIŘÍČÍ DOSTALO SVÉ JMÉNO

Bylo to kdysi za dávných časů, kdy v našem kraji nebylo měst a vesnic, kdy se po kopcích prostíraly jen lesy a v údolí podél řeky běžela úzká cesta. Byla ušlapána více zvěří, než lidskou nohou.

Po té cestě se za dusného letního podvečera brala skupinka jezdců. Jeli na silných koních, v rukou oštěpy a meče, přes rameno luky a u pasu toulce se šípy. Oděni byli v bělavá krzna a spodky, na nohou měli kožené krpce, upevněné řemínky vysoko na lýtkách. Na hlavách jim seděly čapky s dravčím peřím.

Uprostřed této družiny jel v krásné rudé suknici, přepásané bitým pásem, její velitel. Všichni se k němu chovali uctivě a poslouchali jeho rozkazů.

Byli unaveni, protože jeli dlouho a vedro je uspávalo. Byli i hladoví. Rádi by byli někde sesedli z koní a zašli pod pohostinnou střechu dvorce nebo samoty, kde by jim nabídli kus chleba a sýra, kde by jim podali pohár medoviny a připravili lože. Ale nikde nebylo ani stopy po lidské duši, jen samá pustina.

Cesta bez konce se vinula dále, klesala, stoupala, pokračovala. A pak dojeli na rozcestí. Rozhodli se pro pěšinu, která vedla vpravo. Projeli brodem a vystupovali do vysoké stráně.

Nahoře se jim otevřela mýtina. Uprostřed ní stála krásná košatá lípa, plná květů, na nichž bzučely včely. Byl to starý strom s mohutným kmenem.

Velitel poručil zastavit. Slunce už zapadalo, jen zlatá záře svítila a zalévala celé nebe.

„Zůstaneme do rána!“

Všichni sesedli z koní, přivázala jim otěže k přední noze a pustili je na pastvu. Sami posedali do bujné trávy pod lipou.

Sedělo se jim dobře. Nebe pomalu haslo, lehký větřík jim ochlazoval zpocená čela, na unavená víčka padala tíha. Jeden po druhém usínali. Přešla tichá noc a nastal nový den, vyšlo slunce.

Někteří z jezdců se probudili a vydali se na obhlídku, zda by nemohli ulovit nějakou zvěř ke snídani.

Zapadli do houštiny a netrvalo dlouho, vrátili se s ulovenou srnou, rozdělali oheň a chystali pečení.

Slunce už bylo dost vysoko, když se probudil jejich velitel. Hned se ptal, kde vzali zvěřinu.

Odpovídalo mu, že je tu zvěře dostatek, tu srnu že střelili na okraji lesa, odkud je pěkná vyhlídka do kraje.

„Krásně je tu,“ říkali, „po koncích samé lesy, pod nimi v údolích tekou říčky – a nikde ani živáčka. Věru, pane, dobře by bylo postavit tady hrad!“

A jeden dokládal: „Dole je široká kotlina a do té vtékají dvě říčky, tam se spojují a jako jedna utíkají k východu. Pár kroků odtud spadá do údolí vysoká skála, jako stvořená k tomu, aby se nad ní vypjaly hradní věže.“

Tak vyprávěli a velitel je pozorně poslouchal. Když společně posnídali, vydali se na obhlídku a vrátili se spokojeni, protože našli to, proč se na cestu vydali z brněnského hradu: místo pro postavení hradu. Pak jim nastala zpáteční cesta.

Netrvalo však dlouho a přijeli zase a s nimi přitáhl velký houf lidí a koní, zapřažených do vozů. Na těch vezli nářadí a jídlo.

Mužové začali mýtit les, otesávat kmeny a lámat kámen. Tišina oživila. Kopali základy a začali stavět pevný hrad s kamennými hradbami, baštami, svěžemi a branou, vyhloubili hradní příkop, vydláždili sklepy.

A jednoho dne ozářilo slunce cimbuří dokončené stavby. Hrad byl hotov. Ale neměl jména. I začali se radit, jak by měli nový hrad nazvat a shodli se na tom, že jej pojmenují Meziříčím, protože stojí nad soutokem dvou říček. A to jméno mu zůstalo a převzalo je po něm i město, které se během času rozrostlo pod jeho hradbami.

*Zdroj textu: *Pověsti z Velkého Meziříčí a okolí*. Ilustroval Oldřich INOCHOVSKÝ. Žďár nad Sázavou: M. Smejkal, 1996.

*Zdroj obrázků: <https://www.google.cz/>

VEVERČINY POVÍDAČKY

O ZLÉ KATEŘINĚ

Potkali se kdysi v jednom městě dva muži. Nebyli zdejší, však dobře se znali. A protože se dlouho neviděli, zašli spolu do hostince, aby nad pohárem dobrého vína porozprávěli, jak v životě se jim vede. Pietro, tak jmenoval se první z nich, rozšafně vykládal a tropil žerty, zatímco ten druhý, Lucio, seděl za stolem dočista schlíplý a zkroušený. Nemohl si Pietro nevšimnout, že jeho přítele cosi trápí. Zeptal se jej tedy na to a Lucio konečně se rozpovídal - přiznal se k tomu, že potkal

dívku, krásnou a něžnou jako kvítek. A že se do ní zamiloval a chtěl by si ji vzít za ženu. "Je to pravá láska," povzdechnul smutně.

"Tak proč se tváříš jako hromádka neštěstí?" zavrtěl Pietro hlavou a v duchu si pomyslel, že zamilovaní se chovají jako blázni.

"Ty to nechápeš," opáčil Lucio a svému příteli hned vysvětlil, proč ze své lásky nemůže se radovat. "Moje Blanka má starší sestru, Kateřinu. A jejich otec nesvolí ke svatbě, dokud ona se nevdá. Jenomže Kateřina... ta sotva si najde ženicha."

"To je tak šeredná?" rozesmál se Pietro a pobaveně dodal: "Však bohaté věno jí dodá půvabu."

Lucio se zamračil. "Přímo ošklivá není. Ale je to učiněná dračice, zlá, panovačná a hádává, že nenašel bys horší. Tu žádný mužský chtít nebude, i kdyby ji její otec zlatem vyvážil. Leda úplný hlupák nebo blázen vzal by si ji za ženu."

Po těch slovech blýsklo Pietrovi v očích. A nedal jinak, než že ten přírodní úkaz, tu bestii v sukních, musí také vidět. Tak Lucio smluvil mu návštěvu v rodném domě obou dívek - a příštího dne již spolu čekali na uvedení k jejich otci. Jako první však uvítal je křik a lamentace provázené tříštivým zvukem střepů. Poté za rázného klapotu podpatků jako bouře prohnala se kolem nich dívka v rudých šatech, divže oba muže neporazila.

"Nemáte nic lepšího na práci, než tu překážet?!" utrhla se na ně, ani nepozdravila, a mračila se jako deset čertů. Než se pánové

vzpamatovali, byla pryč. A na rozloučenou za sebou ještě bouchla dveřmi, až se dům zachvěl v základech. Lucio se smutně obrátil na Pietra a jeho pohled říkal: 'Tak vidíš.' Jeho přítel se však usmíval. Kateřina, to nedalo se jí upřít, měla jiskru. A Pietrovi náhle začala se zamlouvat představa, že tu zdivočelou saň zkrotí. Líbila se mu nakonec mnohem více než její sestra Blanka, do jejíž jemné krásy zahleděl se Lucio.

A tak slavily se svatby dvě. Marně se Kateřina nechtěnému sňatku vzpouzela, nic nepomohlo jí vztekání, k ničemu nebylo jí křičet, že za takového hulváta a budižkničemu, jako je Pietro, nikdy se nevdá. Její otec byl jenom rád, že nezvedená dcera nezůstane mu doma na ocet, a tak si ho Kateřina chtěla nechtě vzít musela.

Nedbaje naléhání svatebčanů, aby k obecnému veselí ještě se s Kateřinou zdržel, Pietro ihned po obřadu spěchal s odjezdem domů. S tím, že pro věci své manželky nechá poslat později, osedlal pro ně pro oba pouze koně, na němž sem do města přijel. Kateřina nepromluvila s ním ani slova, jen mračila se a zuřivě blýskala po něm pohledem - on však neztrácel dobrou náladu, ať zlobila se na něj sebevíc. Odvedl ji k osedlanému koni a když chtěl jí pomoci nasednout, Kateřina si postavila hlavu.

"Nic na světě mě nedonutí sednout na tuhle starou herku a nechat se odvézt do nějakého zapadákov!" rozkřičela se na Pietra. Ten jenom

se ušklíbnul a nasednul sám. Pak popadnul svou milou ženu, vytáhnul ji a jako pytel přehodil přes koňský hřbet. Jako svou kořist odvážel si ji z města za halasného smíchu svatebčanů i dalších přihlížejících, kteří nemohli si nechat ujít tu podívanou. Kateřina s vyraženým dechem nebyla mocna slova, brunátněla zlostí i hanbou a v duchu proklínala všechny, již smáli se jejímu ponížení. Nejvíce ovšem proklínala la Pietra, který jí všechnu tu pohanu způsobil.

"Pusť mě na zem, slyšíš?" syčela na něj, sotva nabrala dechu. Nadávala i prosila, křikem i pláčem domáhala se své důstojnosti, Pietro nepovolil však, dokud město nezmizelo jim z dohledu. Teprve pak pustil ji a postavil na zem, sám však s koně neslezl a pokračoval dál cestou k domovu. Kateřina zůstala za ním hledět jako opařená. To ji tam hodlá nechat? Jenom tak?

Nakonec vydala se za ním. Co jiného také jí zbývalo? Po celém tom divadle bylo její rodné město tím posledním místem, kam by se chtěla vrátet. Ve svatebních šatech a střevících ploužila se za koněm, na němž Pietro nesl se jako pán. Kateřina se již sotva držela na nohou, když se její manžel konečně slitoval a vysadil ji na koňský hřbet. Ani se na něj nepodívala. Mlčela však a Pietro se usmíval.

Do Pietrova domu dorazili až pozdě večer. Kateřina, celá rozbolavělá a zemdlená dlouhou cestou, neměla sil se vzpouzet, když její manžel

odvedl ji do ložnice. Tam přinesl jí chléb, sýr a víno, zatopil v krbu, rozestlal postel a do umyvadla nalil vodu, aby mohla se umýt.

"Najdeš tu všechno, co budeš potřebovat. Já ještě musím něco zařídit," obrátil se pak k odchodu. "Dnes už mě nečekej."

Jen za Pietrem zavřely se dveře, Kateřina strhala ze sebe potrhané a špinavé svatební šaty a vztekle mrštila s nimi do kouta. Pak s pláčem vrhla se na postel. Tohle byl nejhorší den v jejím životě. Netoužila po ničem jiném, než usnout a z té noční můry se ráno zas probudit.

Ráno však probudila se tam, kde usínala. Navíc neměla si co obléknout - nenáviděné svatební šaty Kateřina již v pokoji nenašla, zbyla jí jen spodnička, kterou měla na sobě. Teď již nemohla odsud odejít, i kdyby chtěla.

Jak brzy zjistila, Pietro dosud se nevrátil a ona byla v celém domě sama. Nyní alespoň mohla se tu trochu porozhlédnout. Dům nebyl právě malý, ani špatně zařízený, třebaže bylo znát, že schází mu ženská ruka. Co však Kateřinu doslova nadchlo, byla obrovská knihovna v Pietrově pracovně. Mezi knihami nakonec strávila celý den a tam ji také Pietro našel, když večer se vrátil. Usnula v křesle s rozečtenou knihou v klíně. A v mírumilovném objetí spánku, když nemračila se a neláteřila, vypadala Kateřina docela půvabně. Přikryl ji tedy a sám také s knihou usadil se proti ní.

"Ty umíš číst?" vytrhl jej po chvíli manželčin jízlivý hlas. "Kdo by to do takového burana řekl?"

"Kdepak, jen si prohlížím obrázky," usmál se Pietro v odpověď. "Jak se ti líbí tvůj nový domov?" otázal se Kateřiny a pátravě na ni pohlédl.

"Tomu ty říkáš domov?" zakabonila se ona. "Je tu zima, neútulno... všechno tu je zašlé a špína, kam se člověk podívá," počala mu vyjmenovávat, co všechno jí zde vadí. "A ty se mi taky nelíbíš - páchneš a zarostlý jsi jako medvěd," dodala nakonec. Pietro ji zamyšleně poslouchal, pak odložil knihu a vstal.

"Pojď se mnou, musím ti něco ukázat," vyzval svou manželku. Kateřina na okamžik zaváhala, pak zahalila se důkladně do přikrývky a zvedla se také. Nabídnuté rámě však rázně odmítla. S nanejvýš otráveným výrazem následovala Pietra až do ložnice, kde na posteli rozprostřené čekaly na ni šaty. Byly věru krásné, jak utkané z nebeského blankytu. Kateřina byla ohromena. To je ta věc, kterou musel její manžel tak nutně zařídit? Myslela, že snad kdesi se zpíjí se svými kumpány a on zatím...

"Takovými dary si mě nekoupíš," namísto poděkování prohlásila pyšně a odvrátila pohled od té nádhery. Raději bude chodit v roztrhaných hadrech, než přijala by od něj byt' jen jedinou nitku.

"Nemusím si tě kupovat," pousmál se Pietro. "Nechal jsem ti ušít šaty, protože je potřebuješ. Jestli je nechceš, choď si třeba nahá," pokrčil rameny.

"Kdybys tolik nespěchal s odjezdem, nemusela jsem do tvého domu přijít jako úplný žebrák!" rozkřičela se na něj Kateřina. Pietro však nedal se vyvést z rovnováhy a v klidu, trpělivě jí vysvětloval:

"Zapomeň na to, co bylo. Nyní jsme manželé a všechno, co mám, je právě tak tvoje jako mé. Jsi teď paní tohoto domu a na tobě také bude, abys z něj vytvořila skutečný domov. Pro nás... i pro naše děti, budou-li nám dopřány." Pietro pokusil se vzít Kateřinu za ruce, ta však vysmekla se mu a obrátila se k němu zády. Raději tedy odešel z pokoje pryč nevěda již, jak svoji ženu přimět k pochopení.

O notnou chvíli později našla její Kateřina v jeho pracovně. V nových, blankytně modrých šatech vplížila se dovnitř jako myška, rozpačitá a nejistá, přesto odhodlaná přece to s Pietrem zkusit.

"Kateřino! Moc ti to sluší," široce se usmál, když ji spatřil. Šaty padly jí jako ulité a se zružovělými tvářemi podobala se spíše andělu, nežli té dračici, kterou znal dříve. Pietro vstal a vykročil manželce vstříc. "Teď už se opravdu budu muset oholit, abych se k tobě vůbec hodil," zažertoval a Kateřině se na rtech mihnul prchavý úsměv.

A jak to celé dopadlo? Když po čase navštívili spolu její rodinu, doma ji nikdo nepoznával - ze zlostné, vzpurné a hádavé ženské stala se milou dámou a příjemou společnicí. Ani Pietrův přítel Lucio nemohl uvěřit, že doopravdy se tolik změnila. Když popíjeli spolu,

vyprovokoval Pietra k sázce, kdo z nich má oddanější manželku. A oba nechali pro své ženy poslat.

Sestry byly v tu chvíli také zabrány v družném hovoru. Oběma dvěma již kulatilo se břicho a měly si tedy o čem povídat. Blanka vzkázala manželovi nazpátek, že právě teď nemůže. Potřebuje-li od ní Lucio něco, má za ní přijít sám. Zato Kateřina, když vyslechla si, že Pietro ji žádá, aby přišla, omluvila se sestře a vydala se za ním.

"Co potřebuješ, Pietro?" usmála se na něj a Lucio musel uznat, že tuhle sázku prohrál. Pietro nejenže dovedl svou ženu zkrotit - s trpělivostí a láskou dokázal si získat její srdce.

Autorkou je Pavlína Machková